

til at bryde med sine dyreste Principper ved at opretholde den privilegerede Valgret og ved at gaa med til Forsøg paa Indskrænkning af det kommunale Selvstyre, saa vilde en saadan Regering ikke have kunnet afslaa et Forslag, der ved den Maade, hvorpaa det søgte at byde Middelstanden i By og paa Land noget Værn mod et Flertalsregimentes Vilkaarlighed, ikke brød den almindelige Valgrets Princip. Jeg tror nu ikke paa, at Regeringen overhovedet kan lave storpolitisk Kamp, men paa et saadant Forslag vilde en saadan Kamp i alle Tilfælde have været utænkelig. Og hvis de frikonservative ikke af sig selv vilde gaa den Vej, hvis det ærede Medlem, der afbrød mig, ikke af sig selv kunde finde paa at sige sin Hjertens Mening, hvad han nu altsaa ikke har kunnet, men har overladt til sin Nabo, saa havde det været Regeringens Pligt enten at lukke op for disse ærede Medlemmers Hjerte og lede de frikonservative paa den rette Vej eller at søge Forhandling til anden Side.

Jeg har stemt for et Tillidsvotum til denne Regering (*Martin Madsen Halsted*: Det har jeg ikke.) Nej, saa klog var det ærede Medlem ikke den Gang. Jeg har stemt for et Tillidsvotum til Regeringen, som udtalte, at man vilde støtte Regeringen i dens Ledelse af Arbejdet, men i denne Sag har der øjensynlig ingen Ledelse været fra Regeringens Side. Det er de frikonservative, der have skrevet dette Forlig, og, mærkeligt nok, de have gjort det under Frygt og Bæven. Paa mig gør denne Trusel, denne berømte Trusel, der er ved at blive ophøjet til et Evangelium her i Landet gennem næsten hele Landets Presse, denne Trusel om en oprivende Kamp, intet Indtryk. Jeg ser nok, at den har rystet endogsaa den ærede Landstingsmand for Færøerne, men det kunde ikke falde mig ind at tro paa den. Jeg tror gerne, at Regeringen paa sin Vis elsker de privilegerede Vælgere, men jeg tror dog ikke, den elsker dem saa højt, at den vil lave en storpolitisk Kamp for at bevare dem. I det hele er det en Trusel, denne mærkelige Trusel, som har suset over Landet, lige siden dette Forlig blev sluttet den 9. Januar, som man maaske kan skræmme gamle Koner med — om Forladelse, vi have jo endnu ikke gamle Koner her paa Rigsdagen, saa jeg vil hellere sige, det er en Trusel, som man maaske har kunnet skræmme gamle kongevalgte Medlemmer med, men der ud over tror jeg ikke, den har noget stærkt Ærinde

til dem, der se, hvordan dansk Politik i Øjeblikket er. Hvis dette Forslag forkastes, maa man finde paa noget nyt, og det, man finder paa, vil aldrig kunne blive daarligere end det, der foreligger her. Den oprivende Kamp vil man ikke faa noget at se af. Hvorledes skulde Regeringen for øvrigt kunne opløse Landstinget paa en Reform, gennem hvilken man først og fremmest rammer hele den Gaardmandsstand, der danner Kærnen i de to Mindretalspartier, Reformpartiet og det forhandlende Venstre? Det foreliggende Forslag er jo ikke mindst Døds-klokkernes Kimen over den danske Gaardmands kommunale Magtstilling. Det kan vel være, at den Veksel paa den almindelige Valgret, som ogsaa den danske Gaardmand har været med til at udstede, nu maa indfries. Men jeg kunde unægtelig have ønsket Bondestandens kommunale Magt, som den jo i det store og hele har øvet med Dygtighed, en noget skønnere Død end den, den faar gennem dette Forslag. Og den ynkelige Skærv, der tilkastes Middelstanden i By og paa Land gennem Skatteprocentsbestemmelserne i § 22, maatte Middelstanden vist helst være foruden, for disse Bestemmelser rumme mere en Fare, end de betyde nogen som helst Sikring. Jeg vil alt i alt sige, at jeg skulde hellere have set, at det var det oprindelige Regeringsforslag, tilføjet Bestemmelsen om gifte Kvinders Valgret, der var blevet gennemført, end det Forslag, der nu skal gennemføres. Havde jeg med min Stemme Magt til at afgøre, hvilket af disse to der skulde gennemføres her, stemte jeg for Regeringsforslaget.

Nej, den Tale om det eneste mulige Forlig og den oprivende Kamp, som vi skulde kastes ud i, den er ikke andet end en tom Talemaade. Den er en Undskyldning for et daarligt Stykke Arbejde og Dækning for Mangel paa Politik. Det samme gælder den tredje Paastand, den Paastand, som gaar ud paa, at Forliget maatte indgaas og vedtages af Hensyn til de andre store, foreliggende Reforme, til hele det almindelige Reformarbejde. Men jeg spørger: Er Valgretsreformen i sig selv ikke nogen Reform? Er den ikke, naar det kommer til Stykket, den vigtigste af alle egentlige foreliggende Reforme? Det kan jo være, at en eller anden har en saa stor personlig Interesse i Toldloven, at han af den Grund finder, at den for ham er den vigtigste Reform. Men samfundsmæssigt set, i det lange Løb, kan end ikke Toldloven tilnærmelsesvis maale sig i